
Pædagogens rolle på en døgninstitution

Samfund – Institution – Kultur

Indholdsfortegnelse

Indledning	Side 3
Problemstilling	Side 4
Afgrænsning	Side 4-5
Metodeovervejelser	Side 5-6
Behandlingshjemmet Schuberts Minde	Side 6-10
Pædagogisk lovsamling	Side 10-13
John Bowlby	Side 14-17
Samfundets grupperinger i forhold til den udsatte	Side 18-20
Pædagogiske overvejelser	Side 20
Konklusion	Side 21
Perspektivering	Side 22
Litteraturliste	Side 23

Indledning

Der er ca. 13.000 børn og unge, der vokser op udenfor hjemmet i Danmark.¹ Disse børn er blevet anbragt på døgninstitutioner af forskellige årsager. Primært er det grundet forældrenes manglende kompetencer til at tage vare på deres børn, men i mange tilfælde forekommer det også af omsorgssvigt. Når børn og unge bliver anbragt på døgninstitutioner, møder de voksne fra forskellige professioner, som skal varetage forælderrollen i stedet. De voksne som de kommer til at stifte bekendtskab med, er primært pædagoger. Derudover er der også psykologer og terapeuter, som har den overordnede tilgang i forhold til behandlingsforholdene. Pædagogens rolle for disse børn er at give dem omsorg og opdragelse. I løbet af denne opgave vil vi forsøge at få et indblik i hvordan, døgninstitutioner netop opdrager på de børn og unge, som er anbragt, og klæder dem på til, at kunne gebærde sig senere hen i samfundet. Vi mener også, at pædagogerne skal hjælpe til at bearbejde børnenes og de unges sår på sjælen, så de kan få en frisk og sund start på livet.

Vi tænker, det er vigtigt for pædagogerne at have et godt kendskab til barnets eller den unges fortid og historie, så pædagogen ved hvem, det er, de står overfor. Barnet eller den unge skal selvfølgelig ikke kendetegnes for de hændelser, de har været udsat for, men vi tror, det er vigtigt, at man sætter sig godt ind i barnets eller den unges situation, for at kunne hjælpe dem bedst muligt.

I denne opgave vil vi lægge fokus på hvordan, pædagogen arbejder på en døgninstitution. Vi synes, det er vigtigt at se på hvordan, det personlige bånd mellem pædagog og barn kan fremme barnet til, at kunne få bearbejdet de traumatiske oplevelser, de har oplevet. Dette vil vi gøre ved hjælp af teoretikeren John Bowlby og hans teori omkring tilknytningsformer. Her bliver der netop nævnt forældrenes rolle igennem et barns opvækst, og at det er vigtigt at børn har en tryk base, at kunne vende tilbage til hele livet igennem. Derudover vil vi benytte os af lovgivningen, som pædagoger skal arbejde ud fra. Her vil vi finde det interessant at se på, om det har en stor rolle i det pædagogiske arbejde, eller om det er noget, de ikke mærker i praksis. For at få belyst de ovennævnte faktorer vil vi benytte os af dokumentaren ”Kæft, trit og knus”, som omhandler dagligdagen på døgninstitutionen Schuberts Minde. Her vil vi se på, om der er en lighed mellem de tilknytningsformer, som John Bowlby bruger og arbejdet med lovgivningen i det daglige arbejde på en døgninstitution.

¹ <http://www.socialpaedagogen.dk/da/Arkiv/2011/14-2011/Anbragte-Et-hjem-uden-mor-og-far.aspx>

Problemstilling

Når vi snakker om relationer mellem mennesker, er der mange faktorer, der spiller ind.

Vi vil tage udgangspunkt i børn og unge der grundet dårlige opvækstvilkår og svigt, er blevet fjernet fra deres familie, og som nu bor på en døgninstitution.

Som så udsat et menneske har du brug for personer, der igennem positive relationer er i stand til at skabe et trygt tillidsbånd. Som pædagog på døgninstitutioner er du en mellemvej mellem barn og samfund. Du skal have en personlig interesse i at fremme barnets sociale og personlige evner bedst muligt samtidig med, at du som professionel skal arbejde ud fra en lovgivning, der er stillet af personer uden relationer til børnenes hverdag.

Hvad kan du som pædagog arbejde med, for bedst muligt at støtte op om den relation med barnet?

- Hvilke forudsætninger har du som pædagog, for at følge et barn på rette vej, både i et samfundsmæssigt, lovgivningsmæssigt og institutionelt perspektiv?
- Hvordan kan det personlige bånd mellem barn og pædagog påvirke arbejdet omkring barnet?
- Hvordan oplever pædagoger på døgninstitutioner, at der er en lovgivning omkring deres arbejde? Spiller den positivt eller negativt ind?
- Hvordan bliver det pædagogiske arbejde set på af offentligheden, når det handler om anbringelse af børn og unge på døgninstitutioner?

Afgrænsning

Igennem opgaven har vi måttet undlade emner, da der har været mangel på plads og i nogle henseender været mindre relevant i forhold til hvad, vi gerne ville fokusere på. Da vi i gruppen sad, og snakkede om hvad, vi synes, var spændende at have med i vores opgave, kom vi ind på Axel Honneth og hans teori om anerkendelse, da vi synes, det altid er vigtigt at have en anerkendende tilgang når, man arbejder med mennesker. Men eftersom vi valgte at lægge vores fokus på relation, var vi nødsaget til at vælge dette fra.

Derudover ville vi gerne have benyttet Daniel Stern og hans udviklingsteorier. Her måtte vi erkende, at det heller ikke havde nok relevans at byde på. Daniel Stern skriver meget om spædbørn generelt, så vi mente, at det var for langt fra hvor, vi ville have opgaven hen.

Ydermere ville vi have benyttet os af Berit Bae og hendes teori om definitionsmagt. Men vi var endnu engang nødsaget til at vælge dette fra, da vi ikke havde nok plads. Vi mente alle, at det var relevant i forhold til emnet eftersom, vi er enige om, det er yderst vigtigt, at pædagoger ikke udnytter deres magt i forhold til arbejdet med børn og unge. Da vi så kom til John Bowlby, syntes vi, at hans tilknytningsteorier gav bedre mening og substans i vores opgave.

Til sidst havde vi arrangeret et interview med en pædagog på en døgninstitution. Desværre meldte pædagogen afbud adskillige gange hvor, vi havde en aftale. Da vi kunne se, at interviewet ikke ville blive gældende, fik vi travlt med at finde en anden pædagog at interviewe. Heldigvis fik vi mulighed for at få et nyt interview på benene, som gjorde, at vi fik afdækket de spørgsmål, vi havde lavet i forhold til, hvordan en pædagog arbejder på en døgninstitution.

Metodeovervejelse

Vi har i denne opgave benyttet os af litterære tekster og kvalitative metoder. Vores kvalitative metode viser sig i form af en dokumentar af døgninstitutionen Schuberts Minde og et interview med en pædagog, som har arbejdet på en døgninstitution i 27 år. Vores empiri har vi valgt at benytte, da vi synes, det har nogle gode aspekter og synspunkter for hvordan, en døgninstitution fungerer. I forhold til døgninstitutionen Schuberts Minde, synes vi, at man får et indblik i hvordan, pædagogerne på stedet udfører sit arbejde, og ydermere kan man stille sig selv spørgsmålet om deres måder at arbejde på samt kunne håndtere de situationer, der må opstå, stemmer overens med lovgivningens krav fra ansatte på en døgninstitution. For at gøre det klart for læseren af denne opgave er det vigtigt at fortælle, at vi ikke har haft mulighed for at besøge Schuberts Minde eftersom, det ligger meget langt væk. Vi bruger vores interview med Leif Madsen, for at inddrage et pædagogisk syn på de samfundsmæssige strukturer. Med interviewformen vil vi give et syn på hvordan, pædagogen arbejder med børn og de samfundsmæssige strukturer.

For at få en forståelse af vigtigheden i relation og tilknytningen til andre mennesker har vi valgt at benytte os af John Bowlby og hans teori omkring tilknytningsformer. John Bowlby ser vigtigheden

i, at barnet har en tryk base, som barnet kan gå ud fra og vende tilbage til. Han nævner hvor vigtigt det er, at have en god voksenkontakt for netop at styrke deres repræsentationer og indre arbejdsmodeller. Ved hjælp af denne teori får vi skabt et overblik over hvorfor, børn og unge muligvis har problemer med at knytte bånd til andre mennesker efter at have oplevet svigt fra egen familie. Der bliver ydermere belyst hvor vigtigt, det er fra pædagogens side, at man engagerer sig, og lytter til barnet eller den unges behov, men at man samtidig har for øje, at man skal forholde sig professionelt. Ved hjælp af den Pædagogiske Lovsamling har vi fået et større kendskab til at finde ud af hvad, der kræves af pædagoger, som arbejder på en døgninstitution. Vi fandt det meget vigtigt og relevant at finde ud af, om døgninstitutioner rent faktisk lever op til de krav og forventninger, der er til dem.

Behandlingshjemmet Schuberts Minde

”Schuberts Mindes opgave er at skabe udvikling og forvandling hos børn og unge gennem et bevidst planlagt og målrettet behandlingsmiljø. Miljøet er kendetegnet ved en omsorgsfuld og forudsigelig struktur, ved tydelige grænser og roller, en affektiv indtoning og en absolut konsekvens, udsprunget af troværdige relationer.

Det er vores opgave at tage udgangspunkt i barnets/den unges modstand, smerte og behov snarere end i barnets umiddelbare lyst og ønsker.”²

Behandlingshjemmet ”Schuberts Minde” ligger i Ringkøbing, og har i alt 32 anbragte børn. Denne døgninstitution har medvirket i en dansk dokumentar, som blev vist på DR1 i maj og juni år 2010. I denne dokumentar får vi et indblik i hvordan, det er for de unge at være anbragt på en døgninstitution og ikke mindst hvordan, de ansatte på stedet igennem en kontroversiel pædagogik forsøger at skabe trygge rammer og udvikling for de anbragte børn.

Vi har netop valgt at tage udgangspunkt i Schuberts Minde og denne dokumentar eftersom, de viser hvordan, deres hverdag fungerer, og hvilke behandlingsmetoder de bruger. De lægger stor vægt på,

² <http://schubertsminde.dk>

at de ansatte på institutionen er med til at skabe den samme stramme struktur samt alle de faste rammer i hverdagen.

Stort set alle de anbragte børn og unge på Schuberts Minde kommer fra hjem hvor, de har oplevet svigt fra deres familie. Alle har en forskellig historie, og alle tackler det på forskellige måder. Vi bliver introduceret for et par få unge mennesker hvor, man får lov til at følge dem igennem deres hverdag selvom, de støder ind i en masse problemer i løbet af dagen plus, vi oplever hvordan, de ansatte håndterer alt dette. Man møder bl.a. Marc. Marc er en ung dreng på 13 år, som flere gange er blevet anbragt på forskellige behandlingshjem, fordi hans far ikke selv kan magte at følge sit barn på vej, som man bør i livet. Da Marc ankommer til Schuberts Minde, har han ikke gået i skole i et helt år. På det år har Marc siddet hjemme hos sin far, spillet computer og røget cigaretter, fordi de har ventet på, kommunen kunne finde et sted hvor, Marc kunne blive anbragt. Da han ankommer til døgninstitutionen, bliver han hurtigt introduceret for de meget faste regler, som for eksempel er, at der er en dresscode på stedet. Han skal sammen med to pædagoger vise alt det tøj, han har. Derefter er det pædagogerne, der afgør hvad, der er acceptabelt at bære på Schuberts Minde. Udover det skal han tage sine piercinger ud. Han reagerer meget kraftigt på dette, og nægter at tage dem ud. I over en time sidder han på sin seng, græder, og nægter stadig at tage dem ud. Dette klip gjorde et stort indtryk på os idet, man ser hvordan, pædagogerne tackler dette. De sætter sig ved siden af ham, og forklarer, at de er udstyret med god tålmodighed, og at de ikke kommer videre, før han har taget dem ud. De bevarer roen fuldstændig, og giver ham tid til at være ked af det. Efter en time indser Marc, at han ikke får sin vilje, og tager derfor sine piercinger ud. Her bliver han med det samme introduceret for stedets meget bestemte regler, og finder hurtigt ud af, at det ikke er muligt at snøre pædagogerne. Igennem dokumentaren følger man Marc og hans udvikling. Da han begynder i specialskole via Schuberts Minde, finder lærerne hurtigt ud af, at Marcs færdigheder er utrolig dårlige. Han kan knapt nok læse, snakker meget lavt og utydeligt, og skrive, kan han stort set ikke. Marc giver selv udtryk for, at han meget gerne vil lære at skrive og blive bedre til at læse. Men da han sidder på skolebænken, og indser hvor dårlig, han er taget i betragtning af sin alder, bliver han meget opgivende, og bebrejder sig selv. Læreren er her rigtig god til at anerkende ham for det, han kan, og beroliger ham med, at han sagtens kan nå så langt, han vil så længe, han bliver ved med at prøve.

Igennem dette afsnit bliver vi introduceret for den behandling, som Schuberts Minde tilbyder. Marc bliver tilbudt skolegang og specialundervisning. Han bliver støttet utrolig meget af de ansatte, og der bliver ikke givet op bare fordi, han giver udtryk for, at han ikke gider lære det. De ansatte ved,

at det kræver tid, og at der skal opbygges en masse tillid og gode relationer før, at man kan se en udvikling hos børnene og de unge. Marc bliver udfordret i sin kunnen, og når det ikke lykkedes for ham, hjælper læreren og pædagogerne ham med at forstå, at alting tager tid, og ikke mindst en indstilling til at det skal lykkedes.

Igennem dokumentaren bliver man også introduceret til deres forældrekontakt og samarbejde med dem. Hvis vi igen tager udgangspunkt i Marc og hans familie, er det hans far, vi møder. Marcs far går ind til det hele med en god fornemmelse, og fortæller, at de derhjemme har snakket om, det nok skal lykkedes for Marc at få det godt på Schuberts Minde, selvom det selvfølgelig kan blive svært i starten. Marcs far vægter alle højest i Marcs ophold, at hans søn får en god oplevelse ved at gå i skole og lære det, man skal. En ting Marcs far også ønsker for sin søn er, at han skal lære at begå sig mellem andre unge mennesker, da Marcs temperament er meget voldsomt, og der skal ikke meget til før, han ødelægger, og smider med alt, han er i nærheden af. I starten af opholdet snakker far og søn i telefon sammen, og begge er begejstret for stedet, men senere i dokumentaren oplever man Marcs far komme på besøg på behandlingshjemmet for at fortælle forstanderen, at der er visse ting, han ikke vil finde sig i, når det vedrører Marc. Marcs far fortæller, at når Marc forlader skolen for at være sammen med sin far, er det ham, der bestemmer over ham. Og hvis de ikke kan acceptere dette, vil Marcs far finde et nyt hjem for Marc. Dokumentaren ender med, hans far får kommunen til at flytte Marc til et nyt behandlingshjem pga., han synes Schuberts Minde er en form af et fængsel for Marc.

Ifølge lovgivningen har behandlingshjemmet Schuberts Minde ansvaret for, at disse anbragte børn og unge får hjælp til de ting, de har svært ved. En stor ting de ansatte vægter højt, er at udvikle de anbragte til at være nogle sunde og fornuftige mennesker både fysisk og psykisk, så de kan lære at omgås i andre sociale relationer.

Når vi ser dokumentaren fra Schuberts Minde, får vi et hurtigt indblik i hvordan, de styrer stedet. Der er faste regler og en meget stram struktur, som børnene og de unge skal følge. Hvis børnene eller de unge ikke overholder disse regler, som finder sted på institutionen, får det konsekvenser for dem selv. Hvis de f.eks. kommer med små hvide løgne, og overtræder de daglige regler, som andre teenagere også gør over for deres forældre, så bliver der slået ned på det, og de skal derefter snakke det hele igennem fra ende til anden. Vi mener, at Schuberts Mindes ansatte i den grad forsøger at udvikle børnene og de unge som bor på døgninstitutionen positivt. De forsøger i høj grad at gøre dem bevidste om hvad, de selv skal arbejde med, blive bedre til og ikke mindst synliggøre deres

problemer. På Schuberts Minde har de også valgt at afprivatisere alle problemer. Derfor ved alle de ansatte og de anbragte hvorfor, de hver især bor på Schuberts Minde. Dette har de valgt at gøre for, at børnene og de unge netop kan hjælpe og støtte sig op af hinanden. Ydermere siger loven, at der skal drages omsorg til dem, som bor på døgninstitutioner. Det er vores opfattelse, at børnene og de unge får omsorg og kærlighed fra de ansatte på stedet. De har alle en kontaktperson og derfor også muligheden for at have en god voksenkontakt, som også bliver nævnt i loven. Børnene og de unge får støtte og omsorg i hverdagen, men de får også af vide hvad, der er rigtigt og hvad, der er forkert. Det er vigtigt for stedet, at børnene og de unge ikke bliver pakket ind i vat, men at de selv gør en indsats for at få deres liv på rette køl igen.

Da vi stifter bekendtskab med Marc, skal han aflevere stort set alt det tøj, han ejer, da det ikke er godkendt i forhold til døgninstitutionens dresscode. Her fortæller pædagogerne, at de skal ud med Marc og købe ham noget nyt tøj. Ifølge loven skal anbringelsesstedet også yde hjælp i form af den personlige pleje og de daglige ting i børnene og de unges hverdag.

Når vi kigger på hvordan, Schuberts Minde forholder sig omkring loven og hvad, der bliver sagt om samvær og kontakt, mener vi også, at stedet lever op til de forventede krav.

Igennem dokumentaren får man et indblik i hvordan, de tackler, og håndterer, når børnene og de unge har kontakt med deres forældre. Man oplever f.eks. hvordan, Marc ringer hjem til sin far for at fortælle ham hvordan, hans dag er gået. Ved siden af ham sidder en ansat, og sørger for, at samtalen forløber sig fredeligt, og at både far og søn får en god samtale ud af det.

Ydermere oplever vi hvordan en ung pige ved navn Camilla, oplever et enormt svigt ved, at hendes far pludselig trækker i land, og ikke vil holde hendes konfirmation alligevel. Måden personalet tackler denne situation på, er ved at fortælle Camilla, at de forstår, hun er ærgerlig og ked af det, men at hun ikke skal være bange for, om hun får en god fest. Pædagogen lover Camilla, at de i fællesskab nok skal arrangere festen, og at hun får lige præcis den konfirmation, hun går, og drømmer om.

Ved hjælp af denne dokumentar mener vi, at man bliver klogere på livet på en døgninstitution. Man ser hvordan, disse unge mennesker har fået en skidt start på livet. Man ser også hvordan pædagoger og folk med andre professioner, går ind, og støtter, og guider dem i deres hverdag. De yder omsorg, når det kræves, men også en reprimande, når det er nødvendigt.

De ansattes formål til børnenes og de unge med at være på døgninstitution er netop at lære hvordan, de gebærder sig i samfundet og ikke mindst hvordan, man skaber gode og nære relationer til andre.

Vi mener, det er en selvfølge, at hvis man har oplevet svigt fra personer, som man elsker, og holder af, så er det ikke altid lige let for en at åben sig fuldstændigt op og skabe tætte relationer til andre mennesker.

Dette gælder både voksne såvel som jævnaldrene.³

Pædagogisk lovsamling

Mange unge mennesker vokser op, eller bliver anbragt på døgninstitutioner. Disse børn og unge kommer ofte fra familier hvor, de har oplevet omsorgssvigt, og/eller når, deres forældre ikke kan magte deres rolle som forældre. Disse børn og unge oplever en stor forandring, når de bliver anbragt på døgninstitutioner, da de pludselig skal lære at indordne sig efter andre regler og strukturer, og i nogle tilfælde har disse unge slet ikke haft kendskab til regler og struktur. De unge skal ikke blot vænne sig til, at de skal omgås andre mennesker som har det ligesom dem, men de skal også vænne sig til, at rollen som forældre pludselig bliver pådraget til andre voksne. På døgninstitutionerne møder de pædagoger, terapeuter og psykologer mm. Pludselig er det andre voksne, som de ikke kender, som får ansvaret for at opdrage dem, fortælle dem hvad de skal og hvad, de ikke skal. Døgninstitutionerne arbejder ofte ud fra faste rammer, og har regler for hvordan og hvad, de unge skal i løbet af deres ophold. De ansatte på institutionerne har ansvaret for at forsøge at rette op på de unge, så de kan udvikle sig til, at komme ud og fungere normalt som sunde og fornuftige mennesker i samfundet. Disse unge har ofte ar på sjælen hvilket, der bliver sat stor fokus på at ændre. De skal ikke kun have husly, men de skal støttes og guides i de ting og i de problemer, som de har svært ved, og der skal derfor lyttes til deres følelser. De skal have omsorg og kærlighed i løbet af deres ophold, og de skal udvikle sig, så de en dag kan lære at leve med og acceptere, at de i det hele taget er blevet anbragt på en døgninstitution og især at have hjælp til deres traumatiske oplevelser. Det er vigtigt, at man tager udgangspunkt i den enkelte persons historie og behov. Man kan ikke behandle disse børn og unge ens eftersom, de alle har en forskellig følelse, og tackler ting forskelligt.

Som tidligere nævnt oplever de når, de bliver anbragt på en døgninstitution, at dagsordenen er noget anderledes end den, de er vant til. Nogle af de unge mennesker har oplevet at være meget efterladt

³ <http://www.dr.dk/TV/se/kaeft-trit-og-knus/kaeft-trit-og-knus-1-5>

til dem selv, og stort set selv står for deres egen opdragelse. Det kan være meget svært pludselig at blive anbragt et sted hvor, der er faste rammer og strenge regler for hvordan, hverdagen skal udformes.

Igennem lovgivningen forventes det at pædagoger og folk fra andre professioner, støtter de anbragte. Der forventes ydermere, at børn og unge får en god voksenkontakt på stedet. Det er vigtigt for beboerne, at de i det mindste har én voksen, som de har en tæt kontakt med, for at man bedst muligt kan skabe et tillidsbånd, der gør, at beboerne kan betro sig om sine problemer, behov og ønsker. Det forventes også at døgninstitutionens ansatte, at der bliver ydet hjælp i forhold til det praktiske i hverdagen. Her menes hygiejne, mad, tøj, personlig pleje, lomme penge, transport og sundhedspleje.⁴

Nogle af disse unge som bliver anbragt på en døgninstitution, kan muligvis være havnet der uden forældrenes samtykke. Dette er for at forhindre, at barnet eller den unge lider yderligere skade hvis, forældrene ikke kan rette op på problemerne. Under servicelovens § 58 lyder dette:

"Er der en åbenbar risiko for, at barnet eller den unges sundhed eller udvikling lider alvorlig skade, på grund af:

1) utilstrækkelig omsorg for eller behandling af barnet eller den unge,

2) vold eller andre alvorlige overgreb,

3) misbrugsproblemer, kriminell adfærd eller andre svære sociale vanskeligheder hos barnet eller den unge eller

4) andre adfærds eller tilpasningsproblemer hos barnet eller den unge, kan børn og unge-udvalget uden samtykke fra forældremyndighedens indehaver og den unge, der er fyldt 15 år, træffe afgørelse om, at barnet eller den unge anbringes udenfor hjemmet, jf. §52, stk. 3, nr. 7. Der kan kun træffes en afgørelse efter 1. pkt., når der er begrundet formodning om, at problemerne ikke kan løses under barnets eller den unges fortsatte ophold i hjemmet."⁵

Ved hjælp af denne paragraf mener vi, at man kan se hvilke problematikker, der kan være afgørende for, at et barn eller en ung bliver anbragt på en institution. Når man læser disse problemer, bliver vi præsenteret for en masse vanskeligheder, som barnet eller den unge kan have. Derfor er det også

⁴ Pædagogisk Lovsamling 2011, Erik Jappe – s. 472, punkt 441

⁵ Pædagogisk Lovsamling 2011, Erik Jappe – s. 56, §58

yderst vigtigt at pædagoger og andre professioner, som arbejder indenfor dette område, er meget bevidste, og ved hvordan, de skal arbejde hvis, et barn f.eks. har oplevet vold i hjemmet, eller har et misbrugsproblem.

Som ansat på disse steder finder vi det meget vigtigt, at man ved hvor alvorlige problemer, disse mennesker kan have, og derfor også har de rigtige kompetencer til at hjælpe barnet eller den unge med at komme videre og udvikle sig til at blive et stærkt og fornuftigt menneske, som kan lære at stå på egne ben og i den grad også lære hvad, der er rigtigt og hvad, der er forkert. Det er også vigtigt, når man taler om § 58 at forældrene til de børn og unge, som bliver anbragt på døgninstitutioner uden deres samtykke, kan have et behov for et godt samarbejde med pædagogerne på stedet. Netop for at finde en forståelse for, at deres børn er blevet anbragt på en institution, og muligvis kan opfatte deres private situation som et kæmpe nederlag, og har fået et stempel som værende dårlige forældre.

Ifølge § 71 bliver der netop lagt vægt på det ovennævnte omkring samvær og kontakt.

"Barnet eller den unge har ret til samvær og kontakt med forældre og netværk, herunder søskende, bedsteforældre, øvrige familiemedlemmer, venner m.v. under anbringelsen uden for hjemmet. Kommunalbestyrelsen skal under hensyntagen til barnets eller den unges bedste sørge for, at forbindelsen mellem barnet eller den unge og forældrene samt netværket holdes ved lige. Ved tilrettelæggelse af samværet, skal der lægges vægt på, at barnet eller den unge også på længere sigt, får mulighed for at skabe og bevare nære relationer til forældre og netværket. Kommunalbestyrelsen har i den forbindelse pligt til at sikre, at forældrene får information om barnets hverdag og til at bidrage til et godt samarbejde mellem forældrene og anbringelsesstedet. En ret til samvær og kontakt der er aftalt mellem forældrene, eller er fastsat i medfør af forældreansvarsloven, opretholdes under barnets eller den unges anbringelse uden for hjemmet, men kan reguleres eller midlertidigt ophæves efter reglerne i stk. 2-4."⁶

Ifølge denne paragraf får vi belyst hvor vigtigt, det er, at samværet og kontakten med børnenes og de unges nærmeste bliver vedligeholdt. I samarbejde med kommunalbestyrelsen skal forældre og andre nære relationer have mulighed, og har ret til at høre hvordan, det går med dem i løbet af deres liv og hverdag på døgninstitutionen. Ikke mindst har barnet eller den unge også ret til at se sin familie til trods for, at han eller hun er havnet på en døgninstitution. Vi tror bestemt at dette

⁶ Pædagogisk Lovsamling 2011, Erik Jappe – s. 59, § 71

medvirker til, at barnet eller den unge får lov til at opretholde nogle venskaber og bånd udenfor døgninstitutionen, så de ikke mister alt til trods for anbringelsen. Vi tænker, at ved hjælp af denne paragraf, kan man muligvis forbedre og knytte gode bånd mellem forældrene og barnet eller den unge. De har pludselig en mulighed for at få hjælp til at snakke om de problemer, som har været i hjemmet, og kan måske få nogle stunder sammen, som ikke omhandler en masse vanskeligheder og problematikker, men som rent faktisk går ind og bearbejder, og styrker deres forhold i stedet.

Man skal selvfølgelig også huske på, at ikke alle historier ender ud med, at der bliver nogen god kontakt mellem forældre eller nære relationer. § 71, stk. 2. lyder således:

"Kommunalbestyrelsen skal om fornødent træffe afgørelse om omfanget og udøvelsen af samværet og kontakten, og kan fastsætte nærmere vilkår for samværet og kontakten. Ved afgørelsen lægges vægt på hensynet til barnet eller den unge og formålet med anbringelsen. Der kan ikke efter 1. pkt. træffes afgørelser, som medfører, at samvær og kontakt kun må finde sted mindre end en gang om måneden. En sådan afgørelse sidestilles med en afbrydelse af forbindelsen, og skal træffes af børn og unge-udvalget efter stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan med samtykke fra forældremyndighedens indehaver og den unge, der er fyldt 15 år træffe afgørelse om, at samværet mellem forældre og barnet eller den unge skal støttes ved, at der er en tredje person til stede."⁷

Igennem § 71, stk. 2. kan man netop se, at der også bliver lagt vægt på hvad, barnet egentlig har behov for. Det er meget vigtigt, at man ikke fremtvinger børnene eller de unge hvis, de ikke har lyst til at ses med deres forældre. I forhold til § 71, stk. 2, bliver den også afsluttet med noget meget afgørende for, hvis man kigger på pædagogens rolle. Når man bor på en døgninstitution, har børnene eller den unge ofte en kontaktperson på stedet, hvilket meget vel kan være en pædagog. Derfor kan det tænkes at kontaktpersonen, som har et meget stort kendskab til barnets eller den unges problemer og vanskeligheder, blive den tredje person i en samtale med forældre, hvis dette er nødvendigt. Her mener vi, at det er meget vigtigt, at pædagogen har et kendskab til hvordan, man skal optræde i forhold til at være med i sådan en samtale. Igennem vores uddannelsesforløb har vi ofte fået af vide, at vi kommer til at blive talerør for børnene og de unge, og skal fremtræde som deres advokater. Her mener vi, at dette er et meget godt eksempel. Hvis behovet er der, skal vi tale barnets eller den unges sag foran forældrene eller andre nære. Vi finder det derfor meget vigtigt, at pædagogen har kompetencer nok og et godt menneskesyn til, at kunne forholde sig roligt og tale med de pårørende med respekt og være anerkendende overfor de pårørende.

⁷ Pædagogisk Lovsamling 2011, Erik Jappe – s. 60

John Bowlby

John Bowlby som var en engelsk læge og psykoanalytiker (1907-1990), interesserede sig for barnets tilknytning til de betydningsfulde voksne og dets indvirkning i udviklingen af barnets kompetencer til senere, at kunne leve et voksent liv. John Bowlby mente at tæt tilknytning til omsorgspersonen, og opfordring til at udforske er evolutionært forankrede adfærdsformer. Han så forældrene som en tryk base eller havn, som barnet kunne forlade for at udforske verden, men senere vende tilbage til for at få tryghed. For at alt dette kunne ske, måtte forældrene være tilgængelig med tryghed og omsorg, når barnet havde brug for det. Ligeledes mente Bowlby, at det var vigtigt, at forældrene var i stand til, at kunne læse barnets signaler og hjælpe barnet med at bearbejde de oplevelser og følelser, der har gjort, at barnet har brug for omsorg. Når barnet igen er trygt, vil det nysgerrigt, kunne gå på opdagelse i verden. Barnet danner med baggrund i disse konkrete erfaringer med de betydningsfulde andre forestillinger om sig selv, de andre og relationen til den anden. Disse kaldes repræsentationer eller indre arbejdsmodeller. Disse repræsentationer bliver børnenes opfattelse af samspil. Har de en tryk base, møder de andre med positive forventninger, og ser sig selv som værdifuld. Har de derimod en utryk base, møder de folk med mistillid, og de kan have det svært i samspillet med betydningsfulde andre. Denne følelse kan forstærkes i samspillet med andre. Hvis voksne har en aggressiv tilgang til barnet, vil barnet ikke søge hjælp fra de voksne. Barnet kan få en forkert tilgang til måden at kontakte andre på. De kan også indgå kompromis i legene, og bliver på den måde bekræftet i deres eget mindreværd.

Tilknytningsformer

Den amerikanske udviklingspsykolog Mary Ainsworth (1913-1999) fandt frem til nogle tilknytningsformer på baggrund af Bowlbys teori.

En tryk tilknytning til forældrene gjorde, at barnet hengav sig til at udforske verden, men altid ville komme tilbage i utrykke situationer.

I en utryk tilknytning vil barnet ikke opsøge forældrene efter adskillelsen, og er derfor anspændt og hæmmet i sin opdagelse af verden. Barnet kan ikke håndtere angsten, og må derfor bruge energien på at holde sammen på sig selv. Denne tilknytning hører dog stadig til inden for normalen. Børn med disse tilknytninger har ikke større risiko for psykiske lidelser.

I den ængstelige ambivalente tilknytning er børnene meget kontaktsøgende og vanskelige at berolige. De har svært ved at koncentrere sig, og er ofte passive. Tilknytningsmønstre kan dog overlape hinanden, og kan have forskellige grad af tilknytningsmønstret. Senere er der fundet endnu et tilknytningsmønster, som er kaldt "Desorganiseret Tilknytningsmønster". Dette er børn med store traumer eller omsorgssvigt hvor, de ingen strategier har overfor angsten. Den omsorgsperson som de retter deres tilknyttende adfærd mod, og når de er bange, er det samtidig den, de er bange for. De bliver bange på ny, forvirrede og bliver derfor handlingslammede. Dette begrænser deres udforskning af verden. Man kan dog ikke sige hvad, det er, der ligger til grund for barnets adfærd, ved et her-og-nu billede, og børn kan reagere ved utrygge tilknytninger i en periode, som f.eks. kan være skilsmisse.

Børn har også forskellige tilknytninger til forskellige omsorgspersoner.

Man har undersøgt og erfaret, at ved relevant støtte, kan de utrygt tilknyttede børns tilknytninger ændres med relevant støtte gennem opvæksten, men det kan ikke udslettes⁸.

Som pædagog på en døgninstitution er det derfor vores opgave at støtte barnet i at få sunde tilknytninger og arbejdsmodeller.

En fremgangsmåde

Bowlby mener, at terapeutens opgave er at hjælpe brugeren til at udforske sine repræsentationsmodeller og sine tilknytningsfigurer, så denne med sin nye viden kan ændre sine strategier i konstruktiv retning. Han beskriver terapeutens roller i fem overskrifter:

- Den første er at skabe en sikker base for brugeren, så brugeren kan finde og udforske de traumatiske oplevelser, der har sat sig. Oplevelser som kan være svære at åbne uden, at en ledsager vejleder og giver sympati.
- Den anden fase er, at assistere brugeren til at finde ud af, hvordan denne skaber tilknytninger til betydningsfulde figurer på nuværende tidspunkt, hvilke forventninger brugeren bringer ind i tilknytningen, og hvilke fordomme brugeren har, når denne udvælger en ny person at skabe en tilknytning til hvor, det ikke lykkes.
- Den tredje opgave er, at få brugeren til at granske hvilke arbejdsmodeller denne har. Altså hvad brugeren forventer, en tilknytningsfigur vil føle, og opfører sig.

⁸ Lisborg, Bente & Rask, Lisbeth: Udsatte børn - et helhedsperspektiv, akademisk forlag 2. udgave s. 70-73

- Den fjerde opgave består i, at få brugeren til at reflektere over om hans arbejdsmodel, og de reaktioner brugeren har på dem, bundet i oplevelser, brugeren har haft med forældre og andre vigtige tilknytningsfigurer eller om, det er resultatet af hvad, brugeren gentagende gange har fået at vide af dem.

Dette kan være meget smertefuldt og vanskeligt for brugeren. Brugeren skal her have lov til at tage forestillinger op om sine forældre, som han ikke har set mulige før. Dette vil give brugeren stærke emotioner, som kan være rettet både mod forældre og terapeut.

- Den femte opgave består i at få brugeren til at erkende, at de billeder og arbejdsmodeller måske ikke er gavnlige for brugeren lige nu, og i hans videre liv og måske slet ikke er berettigede. Dette vil sætte brugeren i stand til at se hvor, de arbejdsmodeller brugeren har om sig selv og andre, kommer fra, om de har deres berettigelse, og om de er gavnlige for brugeren.

Brugeren vil, derpå kunne reflektere over sine arbejdsmodeller, og terapeuten vil derfor på den måde hjælpe brugeren til, at gøre sig fri af gamle og uhensigtsmæssige arbejdsmodeller.⁹

Vi er opmærksomme på, at Bowlby beskriver terapeutens rolle, men vi mener, at det også er relevant for pædagoger i døgninstitutioner, da den terapeutiske/guidende rolle er en af de roller, vi skal have over for brugeren. Dog i en pædagogisk og ikke terapeutisk kontekst. Vi kan se at metoden bruges på Schuberts minde. F.eks. da Mark flytter ind og pædagogerne med det samme skaber en tryk base for ham, når de beder ham tage sine øreringe ud, og holder fast i, at det skal han. På den måde mærker han, at det er pædagogerne, som bestemmer her, og han kan overlade ansvaret til dem og selv være barn. Der skal ligeledes tages højde for brugerens alder. Et barn på 7 år vil f.eks. ikke være i stand til, at få samme indsigt og viden i sine arbejdsmodeller, som en voksen er.

Bowlby fortæller også om to måder, en bruger kan reagere over for en terapeut.

Når terapeuten har givet brugeren en sikker base, er hans rolle meget lig med moderens; at give tryghed så brugeren kan udforske verden. Terapeuten skal være medfølelse, have sympati og kunne sætte sig ind i hvordan, brugeren ser verden, men pga. af tidligere oplevelser er det ikke sikkert, at brugeren vil tro på, at terapeuten vil være venlig og forstå brugerens problemer. Modsat kan

⁹ Bowlby, John: En sikker base, Det lille forlag, 7. oplag 2008. s. 154-155

brugeren også have for store forventninger til terapeuten, være urealistisk og tro, at terapeuten nu vil give brugeren den kærlighed, han har længtes efter. Da det er disse træk hos brugeren, man vil afhjælpe, er det vigtigt at terapeuten ved hvad, det er i brugerens historie, der gør, at han reagerer sådan. Men brugerens forventninger og forhold til terapeuten er ikke kun grundlagt i hans historie, men også i måden terapeuten behandler brugeren på. Derfor må terapeuten være opmærksom på sit eget bidrag til forholdet, som også er grundlagt i terapeutens egne arbejdsmodeller. Der kan ske en modoverføring, derfor skal terapien altid handle om samspillet mellem terapeut og bruger, og bruger skal kun kigge tilbage for at finde grundlaget for aktuelle tanker, følelser og reaktioner.¹⁰

Som tidligere nævnt i opgaven har vi benyttet os af Bowlbys teori omkring tilknytningsformer hvor, han nævner hvordan, børnene på døgninstitutioner ikke har oplevet en tryk tilknytning til deres forældre. Mange af dem har oplevet et desorganiseret tilknytningsmønster hvor, de, der har svigtet, er dem, som burde have været deres trykke havn, som de kunne stole på. Disse børn prøver man at beskytte igennem lovgivningen, da den lægger vægt på børnenes bedste, som f.eks. kan være at bibeholde en kontakt til hjemmet. Børne- og ungeudvalget kan dog træffe en beslutning, som gør, at barnet stort set ikke ser sin familie hvis, det vurderes, at det er det bedste for barnet. Dette kan f.eks. være, hvis der er en desorganiseret tilknytningsform.

Som pædagog er det vigtigt at få genoprettet børnenes tillid til de voksne. Som børnenes vigtige voksne må vi være børnenes ”trykke havn”, som de kan stole på. Det er f.eks. også det, som pædagogerne på Schuberts Minde gør, når de sætter grænser for børnene, og f.eks. holder fast i, at de ikke må have øringer i, og står ved deres principper samtidig med, at de også trøster, når f.eks., deres far afviser en, og ikke vil holde ens egen konfirmation.

De støtter også børnenes selvtillid, ved f.eks. at tage dem med i køkkenet og samarbejde om at lave mad. Børnene kommer til at opleve sig som værdifulde. De støtter også børnene i nogle gode arbejdsmodeller. Disse ting er med til, at børnene opnår en tryk relation til pædagogerne, og pædagogerne kan derefter gå i gang med at hjælpe dem med, at identificere og ændre deres uheldige arbejdsmodeller.

Som pædagog er det også vigtigt, at vi har identificeret vores egne uheldige arbejdsmodeller, så vi ikke laver en modoverføring til børnene.

¹⁰ Bowlby, John: En sikker base, Det lille forlag, 7. oplag 2008. s. 156-157

Samfundets grupperinger i forhold til den udsatte

Alle mennesker har en rolle i samfundet. Både voksne, børn og unge.

Som pædagog på en døgn institution kan du have en påvirkning på de børn og unge mennesker, du arbejder med. Disse børn og unge bliver oftest lagt i en negativ samfundskasse, som kan påvirke deres selvværd og individ.

Samfundets opgave er at få alle de menneskelige individer til at indordne sig under nogen fælles spilleregler, der gælder for alle.

Dog findes der i ethvert samfund mange, socialt psykiske grupperinger der bliver pålagt hver enkelt person i samfundet.

De forskellige grupperinger er delt ind i 6 forskellige klynger:

1. Grupperinger af individernes placeringer i samfundsstrukturen (social klasse eller social gruppe).
2. Grupperinger af individerne baseret på deres levevis (livsform eller levestil).
3. Grupperinger af individernes placeringer i det geografiske rum (land/by, boligkvarter).
4. Grupperinger af individerne efter deres placeringer i familie typer (familier med børn, familier uden børn, sammenbragte familier, enlige).
5. Grupperinger af individerne efter deres uddannelsesniveau og
6. Grupperinger af individerne i inddelinger, hvor biologiske kendetegn indgår (alder, generation, livsfase og køn)¹¹

Sociale klasser kan deles op i over, middel og underklassen. Vi oplever meget denne udpenning af klasser i de politiske fora. Vi kan det på vores skatte inddeling, hvordan procent satsen er forskellig ud fra personlig indkomst, så den kan tilpasse de enkelte klassers mulighed for at bidrage økonomisk til samfundet.

Livsform eller levestil kan man dele op i 3 bokse:

”*De selvstændiges livsform* karakteriserer producenterne i den enkle vareproduktion (selvstændige erhvervsdrivende uden ansatte.) De skelner ikke imellem arbejde og fritid.

¹¹ Individ, institution og samfund – antologi for faget. Af Billesø og Baltzer. Kap: Samfundets grupperinger, s. 28. Model midt på siden.

Lønarbejderlivsformen er udledt af den kapitalistiske produktionsmåde. Lønarbejderne sælger deres arbejdskraft i et bestemt antal timer til en aftalt pris. For dem er det fritiden, som er målet. Derfor arbejder de for at få en indkomst. Arbejdet er for dem midlet.

Det anderledes i *den karrierebundne livsform*, der også er udledt af den kapitalistiske produktionsmåde. I denne livsform er arbejdet målet. Arbejdsgiveren køber deres kvalifikationer frem for deres tid, og disse lønmodtagere stiller krav til sig selv for at opnå ansvar, indflydelse og dispositionsfrihed.”¹²

Land/by, boligkvarter. Dækker over ens bopælsområde, hvilket også kan fortælle meget om ens økonomiske og sociale tilstand. Et nyt udtryk, *udkants Danmark*, er kommet ind i det politiske spil, hvor byer eller landsdeles produktivitet går i stå, huspriserne falder, arbejdsløsheden stiger og kommunerne bliver økonomisk svagere stillet.

Familietyper bygger på hvilke ageringsmønstre den pågældende familie besidder. Her kan vi nævne fritidsinteresser, indkomst størrelse, opdragelses mønstre af børnene eller ferievaner.

Uddannelses niveau er en meget tydeligt delt op i grupper. Det skyldes, at uddannelsen hænger sammen med forskellige faktorer, der er centrale for ens liv og livsforløb. For eksempel kan man være det, vi populært kalder en mønsterbryder, hvor du bryder familiens uddannelses vaner, og enden får en længere eller en kortere uddannelse end hvad normen er for ens familie. Et andet aspekt i det er ens videre livsforløb, som vil bære tydeligt præg af ens uddannelse. Både med status og økonomiske fordele.

Køn, alder, livsfase og generation er alle faktorer, som har en fast variabel. Hvis man kigger på alle disse faktorer, kan du få et billede af, hvad personens liv har været påvirket af, og hvad deres livsfaser har båret præg af.

Interview

Interview med Leif Madsen omkring det pædagogiske syn på hvordan man kan præge unge til at ændre deres samfundsmæssige status.

Du kan ikke bare gå ind og ændre de unges adfærd, for så at kunne sætte dem i andre samfundsgrupper. Nogen unge, vil slet ikke stå til at kunne ændre, da de ikke vil acceptere eller vil få følelsen af at være accepteret. Andre unge vil netop opleve at de begynder at blive accepteret, når

¹² Individ, institution og samfund – antologi for faget. Af Billesø og Baltzer, kap: samfundet grupperinger, s. 32-33. Afsnit ” livsformer og livsstil.

de bliver sat til at bo på en døgninstitution. Her arbejder de med professionelle voksne mennesker, der har lært hvad det kræver. For at kunne komme ind, helt ind i et ungt menneskes behov.

For at komme ind på et ungt menneske, mener vi, at det kræves at man som pædagog, hører på hvad den unges behov er, samtidig med at du guider den unge i, hverdagens gøremål. Et eksempel omkring tøjpenge. Når de unge kommer til døgn institutioner er det, nogen gange uden hverken ordentlig tøj eller andre former for personlige ejendele. Derfor bliver det pædagogens opgave at vise, følge og lære den unge hvordan man for eksempel, bruger sine tøjpenge. Her vil pædagogen, de første par gange, gå med den unge ud for at købe tøj. Men efter flere og flere gange vil den unge selv få lov at komme ud. Pædagogen guide og roser nu kun den unge, for hvad de har opnået med deres handlen.

Hvis du gør dette med en positiv attitude til barnet, vil du som professionel pædagog blive, accepteret af barnet og kunne få lov at arbejde videre med barnet. Det kræver at du viser at du gider barnet.¹³

”Hvis du rør blidt, og ømt ved mig. Hvis du ser på mig, og smiler til mig. Hvis du indimellem lytter til hvad jeg siger, før du selv taler, da vil jeg gro. Virkelig gro.”¹⁴

Pædagogiske overvejelser

Du står som pædagog i en døgninstitution overfor en masse udfordringer i dit professionelle miljø. På døgninstitutioner arbejdes der med børn og unge, der har været ude for svære grader af svigt af de personer, de havde nærmest. Dette har gjort deres opvækstvilkår meget vanskelige at overkomme som udsat.

At du som barn eller et ungt menneske står i en situation, hvor du vil blive taget væk fra hvem, der har svigtet dig. Derefter at blive sat ind til en professionel faggruppe der ud fra deres bedste forudsætninger vil gøre tilværelsen bedst muligt for dig.

Det vi bider mærke i, i denne proces er, at det er barnet, som bliver flyttet, og på den måde mener vi, at barnet bliver gjort til ”problemet”.

¹³ Bilag 1 vedlagt bagerst i opgaven

¹⁴ Et citat fra en plakat, kilde ukendt.

Tit, når man får øje på en problematisk familie, er det som regel barnets handlemønstre eller mangel på samme mønstre, der signalere et problem. Men hvordan kan det være, at det i de svære tilfælde er barnet, der skal fjernes fra hjemmet, hvis nu for eksempel at faren er alkoholiker, så han derfor ikke kan tage sig af sit barn. Lovgivningen henviser jo i disse tilfælde til at fjerne barnet, men hvorfor kigger det ikke på at stille krav til faren i stedet?

Her mener vi, at der godt kunne laves lovgivning omkring en forældres ansvar til at passe på sit barn, så du som forældre derfor bliver stillet overfor krav, du bliver nødt til at forholde dig til.

Vi tænker, at de etiske problematikker kunne opstå omkring hvorvidt, du kan lovgive mennesker til på den måde, at blive nødt til at lægge deres livsstil om for at holde sig på den rigtige side af loven? Du har jo som forældre og som et voksent menneske selv evnen til at råbe op, når du ikke magter opgaven mere. Du er derfor i stand til at søge hjælp og støtte til hvordan, du kan udvikle dig som forældre og på den måde hjælpe dig og dit barns tilværelse. Mange forældre er bange for at råbe højt om hjælp af frygten for netop at få frataget sig sit barn. Så hvis fagfolkenes støtte kunne få mulighed for at hjælpe familien, gør vi på den måde ikke barnet til ”problemet”, og vi pålægger familien at udvikle sig, så de kan tage vare på barnets opvækst.

Konklusion

Ud fra vores undersøgelse omkring børn og unge i døgninstitutioner kan vi se, at der dannes et mønster. Vi kan se hvordan, omsorg og udvikling er i centrum for det pædagogiske arbejde med børn og unge, som er anbragt på en døgninstitution for bedst muligt, at kunne skabe et godt grundlag for den udsatte til, at kunne komme videre med deres individuelle liv.

Vi har derudover fundet frem til, at børn og unge som er anbragt på en døgninstitution, får rig mulighed for at få hjælp til at starte på en frisk og få bearbejdet deres problemer. I samarbejde med pædagoger og andre professioner får børn og unge den behandling, som de har brug for samt støtte og omsorg i forhold til de oplevelser, som de har med i bagagen.

Vi har brugt Bowlby til at finde en teoretisk tilgang til tilknytninger, og vi har fundet ud af hvor vigtigt, det er for børn og unges udvikling og tilknytningsevner at have en tryk base. Vi har også fundet Bowlbys terapeutiske arbejdsmetode yderst relevant i arbejdet med udsatte unge så længe, der bliver justeret ind i forholdet til individet, man arbejder med.

I gennem opgaven har vi benyttet Pædagogisk lovsamling for at blive klogere på hvad, det er for nogle regler og krav, der bliver stillet til pædagoger, som arbejder på en døgninstitution. Dette valgte vi at kigge på, da vi synes, det var spændende hvad for nogle rammer, lovgivningen danner i forhold til det pædagogiske arbejde. Vi kom frem til, at lovgivningen er til for at beskytte børn og unge, som er anbragte og sørge for, at de bliver hjulpet i forhold til både de almindelige hverdagsting, men i den grad også i forhold til behandlingsformer, som er til gavn for barnet og den unge.

Ved hjælp af vores feltundersøgelse af døgninstitutioner har vi fundet frem til at de pædagogiske strukturer og rammer, der bliver arbejdet ud fra, følger lovgivningens krav, men vi har ikke fået opfattelsen af, at lovgivningen bliver brugt som en målestok i forhold til deres arbejde. Vi tænker, at det muligvis er noget, der ligger meget naturligt for pædagoger og andre professioner at arbejde på denne måde, når det omhandler udsatte børn og unge. Det er naturligt for alle mennesker, at man benytter sig af sit eget omsorgsgen, når man arbejder med børn og unge generelt. Især når vi som pædagoger igennem vores uddannelse har lært hvordan, man tager vare, og udvikler børn og unge i mistrivsel.

Ved hjælp af vores IIS undervisning har vi lært, man skal se på, hvordan et barn er udsat og hvilke faktorer, der spiller ind i forhold til, hvis en familie har brug for hjælp og støtte. Dem der bor på døgninstitutioner, er jo anbragte på stedet af en grund, og det er det, som man tager udgangspunkt i. Hvorfor er de anbragt på institutionen? Hvad har de af problemer, som gør at de ikke kan fungere i de sociale sammenhænge? Og vigtigst – hvordan kan vi forbedre deres tilstand?

Perspektivering

I Janice praktikforløb i en integreret institution mødte hun pigen Maya, der kom fra en afrikansk familie. Maya var en pige på 6 år, som allerede havde oplevet stor svigt fra sin mor. Hendes mor havde fået hende uden for ægteskab, og Mayas far ville ikke vide noget af Maya. Dette gjorde, at Mayas mor blev udstødt fra det afrikanske samfund. Samtidig med at Mayas mor oplevede dette, var hun ung, og havde ikke den store interesse for samvær med Maya. Maya boede derfor ikke hos hendes mor, men hos bedsteforældrene og en teenagemoster som blev pådraget til at tage sig af hende. Maya savnede sin mor, og oplevede det som et svigt, at hun ikke kunne bo hos hende. Mayas

tilknytning til hendes mor kunne betegnes som en desorganiseret tilknytning. Maya længtes så meget efter en tæt tilknytning, at hun ikke var selektiv i sine relationer. Hun hang på den voksne, som hun regnede med ville "rede hende", og når andre børn gjorde krav på den voksne, blev hun jaloux. Lige så snart noget gik hende imod, brød hele hendes verden sammen, og hun fik voldsomme vredesudbrud, som også blev til fysiske angreb på børn og voksne. Hun havde ingen strategier, når hun oplevede modgang. Dette var blandt andet med til, at Maya ikke havde venskaber på sin stue. Børnene blev bange for hende, og hun kunne ikke holde fokus i en leg. Efter at Maya flere gange ikke var blevet hentet fra børnehaven, indberettede institutionen dette, og det blev derefter til en sag i børne- og unge udvalget. Det blev besluttet, at Mayas mor skulle tage sit ansvar som Mayas værge. Bo med hende og hente og bringe hende fra og til institutionen.

Mayas mor fik tilknyttet to familierådgivere, som kom i hjemmet for at observere og hjælpe moderen til at give Maya gode oplevelser. Desuden blev Maya sendt på specialskole. Hvis moderen efterfølgende ikke formåede at tage sig af Maya, ville Maya blive tvangsfjernet.

Ud fra Janice fortælling mener vi, at Maya burde være blevet sendt på døgninstitution, hvor der er professionelle, som kan være hendes trygge base, og som vil hjælpe med at udbedre de skader, Maya har lidt under hendes mors svigt. Maya var så psykisk skrøbelig, at hun ikke kunne tåle endnu et svigt fra hendes mors side. Maya havde brug for stabilitet og trygge rammer.

Dette eksempel rejser nogle spørgsmål:

- Er beslutningen om at give moderen en ekstra chance for Mayas bedste?
- Hvor langt skal man gå, for at give ressource svage forældre en chance til?
- Kunne der være økonomiske grunde til at Maya ikke blev tvangsfjernet? Ville dette være dyre for kommunen?

Litteraturliste

<http://www.socialpaedagogen.dk/da/Arkiv/2011/14-2011/Anbragte-Et-hjem-uden-mor-og-far.aspx>

<http://schubertsminde.dk>

<http://www.dr.dk/TV/se/kaeft-trit-og-knus/kaeft-trit-og-knus-1-5>

Pædagogisk Lovsamling 2011, Erik Jappe – side 472, punkt 441

Pædagogisk Lovsamling 2011, Erik Jappe – side 56, §58

Pædagogisk Lovsamling 2011, Erik Jappe – side 59, § 71

Pædagogisk Lovsamling 2011, Erik Jappe – side 60

Lisborg, Bente & Rask, Lisbeth: Udsatte børn - et helhedsperspektiv, akademisk forlag 2. udgave s. 70-73

Bowlby, John: En sikker base, Det lille forlag, 7. oplag 2008. s. 154-155

Bowlby, John: En sikker base, Det lille forlag, 7. oplag 2008. s. 156-157

Individ, institution og samfund – antologi for faget. Af Billesø og Baltzer. Kap: Samfundets grupperinger, s. 28. Model midt på siden

Individ, institution og samfund – antologi for faget. Af Billesø og Baltzer, kap: samfundet grupperinger, s. 32-33. Afsnit ” livsformer og livsstil

Et citat fra en plakat, kilde ukendt